

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้างนี้มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ 2 ประการคือ ประการแรกคือ เพื่อศึกษาถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นคร ประการที่สองคือ เพื่อการประเมินมูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการของสวนสาธารณะเขลางค์นครในปี 2541

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นครโดยส่วนใหญ่เป็นผู้อาศัยอยู่บริเวณรอบ ๆ สวนสาธารณะเขลางค์นคร เช่น ตำบลสบตุ๋ย ตำบลเวียงเหนือและตำบลสวนดอก ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง (31-40) ปี และมีรายได้ระดับปานกลาง คืออยู่ในช่วง (5,001-8,000) บาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างหรือทำงานในภาคเอกชน ส่วนระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีวัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการเพื่อการออกกำลังกายมากที่สุด ซึ่งผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่จะมาใช้บริการในช่วงเช้า และจำนวนครั้งในการมาใช้บริการจะอยู่ในช่วง 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ นอกจากนี้พาหนะที่ผู้มาใช้บริการใช้ในการเดินทางมาสวนสาธารณะเขลางค์นครส่วนใหญ่คือ รถจักรยานยนต์ และสำหรับสถานที่พักผ่อนหย่อนใจอื่นที่ผู้มาบริกการนิยมไปและสามารถทดแทนสวนสาธารณะเขลางค์นครได้มากที่สุดคือ สวนสาธารณะเขื่อนยาง

ส่วนในการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางกับอัตราการมาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นคร ปรากฏว่า ณระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมีอิทธิพลต่ออัตราการมาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นครร้อยละ 75 ซึ่งอยู่ในรูปสมการถดถอยเชิงเส้นดังนี้

$$Q_i = 413.77 - 5.02 (TC_i)$$

สำหรับการประเมินมูลค่าประโยชน์ทางนันทนาการของสวนสาธารณะเขลางค์นคร โดยการประมาณเส้นอุปสงค์ของผู้มาใช้บริการที่มีต่อสวนสาธารณะเขลางค์นคร ซึ่งเป็นเส้นอุปสงค์ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการมาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นครของประชากรในเขตเทศบาลเมืองลำปางกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางจากที่พักถึงสวนสาธารณะเขลางค์นครระดับต่าง ๆ หลังจากนั้นทำการคำนวณหาพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์ทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ใต้เส้นอุปสงค์นี้จะแสดงถึงมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้มาใช้บริการที่มีต่อสวนสาธารณะ

เขลางค์นคร และเป็นมูลค่าประโยชน์ของสวนสาธารณะเขลางค์นคร ดังนั้นมูลค่าประโยชน์ทาง
นันทนาการของสวนสาธารณะเขลางค์นครในปี พ.ศ. 2541 มีค่าเท่ากับ 6,169,455 บาท

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาเพื่อประเมินมูลค่าทางนันทนาการของสวนสาธารณะเขลางค์นครครั้งนี้
จะสามารถชี้ให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของสวนสาธารณะเขลางค์นครได้ในรูปของมูลค่าที่
เป็นตัวเงินที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อทางราชการจะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อ
กิจกรรมด้านนันทนาการ รวมทั้งเป็นแนวทางในการตัดสินใจสร้างสวนสาธารณะในพื้นที่แห่ง
อื่นด้วย นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาการหาแนวทาง และข้อเสนอแนะ
สำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาสวนสาธารณะเขลางค์นครให้คงสภาพการเป็นแหล่งนันทนาการต่อ
ไปในอนาคต ดังนั้นข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. การแบ่งเขตที่มาของผู้มาใช้บริการควรใช้หลายวิธีศึกษาเพื่อทำการเปรียบเทียบคือ
แบบวงแหวน แบบแบ่งตามเขตหรือแขวงการปกครอง และการแบ่งตามระยะทางที่แท้จริง เพื่อตัด
ปัญหาเส้นทางการเข้าถึงแหล่งนันทนาการ

2. ควรนำเอาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน (Benefit-Cost Analysis) มาใช้ในการ
วิเคราะห์และศึกษาว่าผลตอบแทนที่ได้คุ้มกับการลงทุนในการจัดตั้งแหล่งนันทนาการขึ้นมาหรือไม่
หากผลการเปรียบเทียบมีค่ามากกว่า 1 ก็ถือว่าประโยชน์ที่ได้รับมากกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไป หากผล
การเปรียบเทียบมีค่าน้อยกว่า 1 ก็ถือว่าประโยชน์ที่ได้รับน้อยกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไป ซึ่งเป็นเรื่องที่
เทศบาลเมืองลำปางต้องคำนึงการอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป เพื่อดึงดูดประชาชนให้มาใช้ประโยชน์
จากสวนสาธารณะเขลางค์นครให้มากขึ้น และหากผลของการเปรียบเทียบมีค่ามากกว่า 1 มากเกิน
ไป ซึ่งอาจเป็น 10 หรือ 15 เท่า ก็ชี้ให้เห็นถึงปริมาณความต้องการพื้นที่นันทนาการที่สูงขึ้นของ
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำปาง ซึ่งก่อให้เกิดการแออัดขัดแย้งในสวนสาธารณะเขลางค์นคร
ทำให้การควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัย การรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความ
สวยงาม ความร่มรื่นของต้นไม้ ดอกไม้ ในบริเวณสวนสาธารณะเขลางค์นครเป็นไปได้ยากเกิน
กำลังของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลอยู่ ทำให้ต้องใช้มาตรการพิเศษขึ้นมาก็ได้ เช่น อาจมีการเก็บค่าผ่านประตู
จริง ๆ หรือมีการสร้างสวนสาธารณะ เขลางค์นครแห่งใหม่ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของ
ประชาชนที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

3. ควรทำการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดิน
ทางมาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นคร เช่น จำนวนประชากร รายได้ คุณภาพ ของสถานที่

พักผ่อนหย่อนใจ ความผันผวนของการใช้บริการอันเนื่องมาจากฤดูกาล ขนาดพื้นที่พักอาศัยต่อคน โดยเฉลี่ย ทั้งนี้เพื่อให้ผลการศึกษามีความสมบูรณ์มากขึ้น

4. ในการวิเคราะห์มูลค่าประโยชน์ (Benefit) ของแหล่งนันทนาการ นอกจากจะพิจารณาเฉพาะความเต็มใจที่จะจ่ายจากค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางแล้ว ควรพิจารณามูลค่าประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น มูลค่าประโยชน์จากการเป็นสวนพฤกษศาสตร์ ซึ่งให้ความรู้ทางพืชพรรณไม้ เป็นต้น

5. ในการคำนวณหาพื้นที่ภายใต้เส้นอุปสงค์ของแหล่งนันทนาการเพื่อคำนวณหามูลค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการสามารถทำได้อีกวิธีหนึ่งโดยการสร้างสมการในการประมาณเส้นอุปสงค์รวมสำหรับแหล่งนันทนาการ เช่น $Q_i = a + bTC_i + cTC_i^2$ ออกมา แล้วทำการอินทิเกรตสมการที่คำนวณได้ข้างต้น ก็จะได้มูลค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการที่ละเอียดขึ้น

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษานี้มีข้อจำกัดในแง่ที่ว่า การแบ่งเขตการปกครองไม่ได้อยู่ในลักษณะวงแหวน (Concentric Ring) รอบสวนสาธารณะเขลางค์นครอย่างชัดเจน รวมทั้งไม่นำเอาปัจจัยต่าง ๆ เช่น คุณภาพของสวนสาธารณะเขลางค์นคร ความผันผวนของการใช้บริการอันเนื่องมาจากฤดูกาล มาใช้ในการคำนวณ การนำเอาวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนการเดินทางมาประยุกต์ใช้กับสวนสาธารณะในเมืองนั้น จะมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางที่ค่อนข้างต่ำ จึงมีแนวโน้มที่จะให้มูลค่าประโยชน์ของสวนสาธารณะเขลางค์นครต่ำกว่าที่เป็นจริง นอกจากนี้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร และข้อมูลที่ได้บางจุดอาจจะคลาดเคลื่อนอยู่บ้างเพราะผู้ถูกสัมภาษณ์อาจเกิดความลำเอียงในการตอบแบบสอบถาม